

Wist u dat leessnelheid kan verjaren?

Wat doen orthopedagogen en psychologen nadat ze een test hebben afgenomen bij een cliënt? Ze zoeken in de normtabel die bij een test hoort op of de uitslag van de test binnen het normale gebied (i.c., het gemiddelde) ligt. In het geval van didactische toetsen hoef je alleen na te gaan of een leerling niet te veel onder het gemiddelde presteert; daarboven presteren is immers prima.

De normgegevens worden bepaald door van grote groepen (representatieve ???) leerlingen te bepalen wat de verdeling van de scores is, waarbij er meestal stilzwijgend vanuit wordt gegaan dat deze bij psychologische variabelen altijd de normaalverdeling volgt. Dat wil zeggen dat de meeste leerlingen een gemiddelde score hebben, er beduidend minder leerlingen met boven- en benedengemiddelde scores zijn en er vrijwel geen leerlingen met extreem lage of extreem hoge scores bestaan.

In de herziening van het beoordelingssysteem voor de kwaliteit van tests heeft de COTAN besloten dat normgegevens van 15 jaar of ouder niet meer geaccepteerd worden. Dit betekent dat van een aantal tests opnieuw de normen moeten worden vastgesteld. Dit is wat het Cito gedaan heeft met de DMT ofwel de Drie-Minuten-Toets. Voor de niet-ingewijden, de DMT bestaat uit drie kaarten met losse woorden. Kaart 1 bevat eenvoudige woorden, zoals vis, raam en reus. Kaart 2 heeft alle soorten eenlettergrepige woorden en op Kaart 3 staan meerlettergrepige woorden. De score op de DMT, uitgedrukt in het aantal goed gelezen woorden in een minuut (per kaart vastgesteld), bepaalt de technische leesvaardigheid.

Basisscholen die na veel geploeter dachten het lees- en spellingonderwijs eindelijk op de rit te hebben staan, kunnen weer van voor af aan beginnen als gevolg van de invoering van de nieuwe (strengere) normen. Het is inderdaad niet mals. Had je bijvoorbeeld met de oude normen op Kaart 1 aan het eind van groep 3 aan 25 woorden goed gelezen genoeg om een C-score te halen, nu is het de ondergrens van de D-score. Op leeskaart 2 had je aan het eind van groep 3 genoeg aan 29 woorden goed gelezen voor een A-score, nu moet je er 50 of meer hebben gelezen. Met de nieuwe normen is 29 woorden slechts een C-score. Dus om nu een zeer goede lezer te zijn moet een leerling meer dan 70% meer woorden per minuut lezen dan een paar jaar geleden.

Dit kan toch de bedoeling zijn? Hoe vlot moet je kunnen lezen als voorwaarde voor het lezen en begrijpen van een tekst? Daar zijn dus geen duidelijke afspraken over gemaakt. Het wordt hoog tijd dat we over een minimaal leestempo gaan praten; alles wat daar boven zit is prima en alles wat daaronder zit vraagt dan de aandacht. Ik hoop dat het Cito ook in deze terugkomt op haar besluit ten aanzien van de nieuwe normering. Vasthouden aan de normaalverdeling in deze is onzinnig, onterecht en onjuist.